

POSSESSIONIS SUSCEPTIO.

eo verba faciens, quod dat ex constitutio Canonicus, an-
teguam possessionem sumpciat, id omnino non licet concluderit in hac verba: *Huius conclusioi convenit solitum Theologorum*, qui in hac materia constanter docent, *nunquam licet per fabractum spirituatum exigere etiam ad usus pess temporalia: Quoniam litter ex iusta causa pertinet, habet tamen exatio venditionis speciem: oblati ramen gratus, & libere spiritalibus, docens illi licet effe secundum legem, vel constitutum temporalia petere ex causa iusta.*

Quod autem ad eum Statutum Articleum spectat, in quo viginti scutorum auctorum pars in Capitulariis Meo utilitatem obitura dictur, quemcumque demum hoc in re viget conseruando, id sane Ecclesie regalis, & Canonistarum leuitate adveratur.

Gregorius IX. cap. Jacobus, de sim. morem damnat quodamnam Canonorum, qui recens cooptato id imponebant, ut praudem pararet.

Guimerius in Pragmaticam Sanctionem sic de annatis, v. conseruando, reject Capitularum proxim, qui Canonicum, dum cooptato, aliquid exteris tribuere juberet: *Potest dicit, quodam conseruando imponit onus recipio, quod venias ad privatam usitatem Canonorum, & illa non valit, ut in dicto Cap. Jacobus, Porro quod ad Mens Capitularia bonum datur, dubio pro Canonorum commodum cedit.*

Tridentina Synodus in Beneficiaria possessionis ingressu quicquam vel minimum accipi vetat, nisi id in pios usus ex conseruando conferatur.

Cardinalium Congregatio quicquid ex novo Canonico exstum est, restituendo pronuntiat: *& debet resipisci Canonico recepto, quod exactum est; & vestigio subdit: reparasur item dandi pro reparacione & inflatione Mens Capitularis conseruando.*

Bulla Pii V. Durum nimis statut in hac facti specie, vel alia quendam docuenda perenda, vel exigenda non est.

Copinus in Tractatu de Politia lib. 1. tit. 8. n. 14. in ea est sententia, ut putet a Capitulo Statutum edti non posse, quo quicquam a Canonico recens admisso exigatur, nisi id quidem in pios operibus impendatur.

Fevreus lib. 4. de abusi cap. 8. n. 5. ejusdem sententia est. En eius verba: „Si quibus in Ecclesiis, vel Monasteriis, quidam ingressus jura tribui, vel accipi conseruerunt, privatorum, non Ecclesiis bono futura, id fane vituperant, da convivientia, pravoque usu nititur, qui nunquam in laudabilem, probaramque conseruandum abiit potest.

Pinfonius in Tractatu de Beneficiis t. 2. num. 22. s. ergo ratione, inquit, que pro intruso exiguntur, valent, & in usus pios impendantur.

Garcias loco supra laudato num. 87. cum statuerit tamquam certum, in Canonicas inewanda possessione nil accipi posse, quod ad aliorum communis vergat, addit majoris explanationis gratia: *Adversus illud etiam capi pro commode proprio Canonico, quod solitus Mens Capitulari, seu converteretur in reparacione honorum Mens Capitularis, ex qua cedit, & redunans in utilitatem singulorum.*

Barbola in Tractatu de Canonici, & Dignitatibus cap. 15. n. 24. afferit Cardinalium Declarationes, quibus prohibetur Episcopis, ne, vel propriis Capitulis contentiis, statuant, ut aliiquid minima solutum in ingressu Canonicerum, quod restundat in utilitatem singulorum.

Galliarum Concilia, & Auctores, qui super ejusmodi negotiis scriperunt, conseruandines has, quamvis inverterat, tamquam veri nomine abusus proferunt, ac ferri Simoniacas declarant.

Rhemeneo Concilium a Cardinale Guiio ann. 1583. celebratum titulo de Simoniacis, & Fiduciariis n. 11. inuicencie a Reginaldo Bolxio habitum, ann. 1584. tit. 3. Cap. 4. Bardegalesio a Cardinale Surdilio congregatum ann. 1624. & 9. n. 15. Fagnanus in C. Tua de Sim. n. 38. Leffius l. 2. de juri. & iur. cap. 35. de Sim. dub. 18.

Cabellarius in praxi lib. 5. t. 4. n. 7. conseruandinem hanc Simoniacis arguit; id tamen addens, postea contra Simoniacos sanctitas, quod ad hanc facti speciem attinet, in Gallia receperat non est; eos, qui dan, non peccare, quia pecunia hac tamquam vexationis remedium gratia erogata spectari potest, quique dare renuerent, sententia, quod id facere congerentur, obnoxios fore, exigentes tamen peccare.

Ut statutum, de quo agitur, legitimum, & Ecclesie menti ad amandum contentaneum efficeretur, necesse est I. ut viginti feuda aurea, que quicquam Canonicum in ingressu solvit, omnino Fabrica, Sacrificia, Pauperibus, vel Seminario conseruerent; II. ut ejus solutio mos vetus foret, nec ex Capituli exactione ortus esset, sed ex eorum liberalitate, qui possessionem inuenientes libere, & in eleemosynis modum pecuniam eam obtulissent; si enim ejus praxis initio praeponere extitisset, praxis ipsa probanda non esset; III. ne dicta viginti feuda nisi post initam possessionem postularentur; IV. ut, esto propemodum certum foret, novum Canonicum minime soluturum, postquam receptus fuisset, non tamen Capitulum possessione eundem donare vel renueret, vel differret, ea quidem conditione, ut deinde Canonico fi-

gacaret, que si conseruando, que utilitas, que denique necessitas pili ejus operis, cui destinatum id est, quod in ipso ingressu quicquam Canonicus elargitur.

Decimus in Sorbona ann. 1691.
G. Fromageau.

C A S U S II.

Possessionis non sine oppositione suscepitio.

1 Ecclesiasticus ad Dignitatem, que a Titulari pure, ac similipler dimisit fuerat, a Rege nominatus, & necessariae expeditio Romana Curia consuetuus angeli non debet, quid adversus possessionem ab ipso suscepit Titularis oppositio nem ediderit, quia ea quidem nulla est.

2 In Gallia quicquid in Beneficiis negotio spectat ad possessionem, compertis Judiciis Regis, quovis alio Judice excito.

3 Rex in hac facti specie potest illud ob circumstantias ad Consilium suum evocare.

Q U A R E S I T U M.

Itius requisitus dotibus exornatus ad Ecclesie primaria Dignitatem, quam pure, ac simpliciter Titularis dimisit, a Rege nominatus est, & ad eam Romani Pontificis provisionem obtinuit, opponente nemine. Cum se filicet possessionem initurus, ei significatus est Actus oppositionis dicti Titularis per Regium testitatem, sed absque praedicti Suplicatione, & abique Mandato Judicis. In hac significacione exprimit extat Opponens nomen, ac tantum declaratur, cum se opponere, ingredi Tituli ob causas, ubi, & quando opus fuerit, producendas, & quidem apud eum, quem ipse idoneum censuerit. Graves porro, & ex publico bono petite causa Titio suppetunt, cur id definiendum iis non relinquat, qui ejusmodi negotiorum ordinarii Judices sunt. In hac facti specie rogantur Sorbone Doctores, ut satisfaciant questionibus, que sequuntur.

Quaritur I. An valeat oppositionis Actus, de quo dictum est? II. An omnis omnino oppositio, & contradicatio, que contingit etiam in causis majoribus, quod inewanda possessionem Beneficii simplicis, vel cum animarum cura, Consistorialis, vel non Consistorialis, Prioratus, Capella, Canonica, Parochie, Abbatie, vel Episcopatus, ad id referatur, quod spiritualiter est?

III. Quinam Judicis, ex Gallie Jurisprudentia, de hujusmodi oppositione cognoscere debeant, Ecclesiasticis Judicis, an Regi?

IV. An non Rex harum oppositionis cognitionem ad Consilium suum revocare possit, facta hypothese eas ex ordinatione Juris ordine ad aliud Tribunal spectare.

R E S P O N S I O.

Consilium Conscientie subscriptum, quod libellum supplicem, & questiones in eo contentas vidit, & expendit, existimat:

Quod primam, oppositionem, qua Tituli, necessariis Romanis Curia provisoriis instruti ingressus turbatus est, iam, vanamque apparet. Si enim agitur in praesentia de Beneficio Consistorialis, cuiusmodi est Abbatis, vel Episcopatus: statim ac Titularis eo se libere, atque ultra abdicavit, & Rex proinde vi Concordii tribuit nominationis Breve, & Breve ipsius Sancte sedi oblatum est, admissumque per Expediatur; ac praecognitione in Consistorio peracta est: et non dum Bulla expedita esset; res tamen Resignanti non amplius integra est; cum enim ipse fuisse se jure spoliaverit, non amplius est; retrofata, vel ad dicti Beneficii titulum contendere potest. Hoc communis sententia est, ut videtur potest apud Brodeau in Louet v. Beneficium n. 13. & apud Fevreum t. 2. cap. 6. n. 17. de abusi. Quod tum etiam sit certius, sicut mutique, cum Beneficii, de quo queritur, omnes necessariis provisiorum in Titio favore expedite sunt ad puram, simplicem, ac liberam Praeceptori demissiōnem in manu Patroni, cum actu presentationis Patroni ipsius. Opposito igitur, de qua in hac facti specie sermo est, Tituli titulus nihil officere potest; estque propterea, cum nulla, omniq[ue] legitimo fundamento delittu[m] declaratur.

Quod secundam oppositionem, & querelam, que quoad Beneficium quilibet inewanda contingunt, ad id non sicut est, quod spiritale est, ac proinde a iis judicare Laici, non Ecclesiastici Judicis esse. Veritatis hujus probatio pendet a refacione ad questionem sequentem: quoniam respondebitur.

Ad questionem tertiam, Judices tantum Regionis harum oppositionum competentes Judices esse: quia quicquam possessionem, & quodvis in hoc negotio litigii genus spectatur in Gallia tamquam aliquid temporale, & Secularibus proinde Judicibus demandatur.

Et sa-

POSSESSIONIS SUSCEPTIO.

Et sane possessionis res est facti, cujus gratia partes congrederi, ac vi uti contingeri potest; & Magistratus solius est in ejusmodi casibus praetexto est, sive ut Spoliatos in integrum restitui, sive ut veros possidores tueatur, ne partes confugiant ad armas. Id autem temporale est. Quoniam Ecclesia de hoc negotio judicare non debet. Atque ut singulatim de Beneficiis possessorio fermo institutur, in Gallia id moris obtinet, ut de eo Regius Judex priuative ad quemvis alium cognoscat, ut animadverturn Brodeau in Louet v. Beneficium n. 11. & Fevreus l. 4. cap. 11. de abusi. Quamvis enim Beneficii possessoris sit rei spiritualis possessor, non tamen in Gallia spirituali ratione spectatur. Saxe contingit, ut occasione possessoris fructuum sequestrationem, vel integrum manutentionem pronuntiari necesse sit; jam vero Judex Ecclesiasticus circa abusum super hoc ne pronuntiari non potest; nempe communis sententia est, Ecclesiam territorio carens pronuntiari non debet.

Videtur Martinus V. Doctrinam hanc probare Bullis, quas in Calixto VII. favorem expediti annis 1413. & 1428. cum declaravit penes Gallia Regem, ejusque Ministros de Beneficiis possessorio judicandi ius esse. Referuntur ha Bullae tomis primo Libertatum Ecclesie Gallicana cap. 26. Viderit etiam potest collatio Constitutionis lib. 3. tit. 8. in qua bene multa Regum nostrorum Constitutiones occurunt; que litium cognitionem quadam Beneficiis possessoria in Regis Judicibus tribuunt. Sextus IV. in sua Extravagantia ad un-

Decimus hac die. 19. Angusti ann. 1697.
G. Fromageau.

P R A E C E P T A E C C L E S I A E.

Indubitatum prorsus est Ecclesia a Christo ipso concessam esse facultatem certas quafdam res Christianas, nisi, qui ejus Filii sunt, pricipiendi, eique non subiici nequicquam aliud esse, quam Dei ipsius imperium detrectari. Qui porro in ea leges faciunt, sunt Pastores, quibus Ecclesia sua regimen Dei Filii concredidit; ut proinde qui eos audit, Servatorem audiat, & qui eos spernit, eum ipsum spernat, ut in Evangelio traditur apud Sanctum Lucam cap. 10. Apostoli in Jerosolymitana Synodo congregati prohibuerunt, ne Fideles sanguine, & suffocatis, aut Idolis immolati carnibus vescenter: „Vnde sum est Spiritui Sancto, & nobis, inquit ea Synodus, vobis imponere, ut abstineatis a carnibus Idolis immolati, a sanguine &c. Ex quo concludendum, cum Ecclesia loquitur, Spiritum Sanctum per ipsam loqui, & in eius potestate esse ea, que necessaria judicaverit, instituere; id, quod ex conseruando, atque omnibus Conciliorum Canonibus compertum fit. Ipsa igitur Filii suis aliquot pracepta praescripsit, atque ea quidem numero sex, tum ut extiores aliqua pietatis actiones reformarentur, & facilior Divinorum Praeceptorum observantia redderetur; tum ut hæc eadem Praecepta servandis tempus, & modus definiretur.

Et sane repetamus animo necesse est Dei Beneficia, ad eternæ vitæ desiderium nos excitemus, spectemus Sanctorum gloriam tamquam eos imitandi stimulum, ac de eorum victoriis, & recte factis gratias Deo perfolvamus. Ut nos ergo ad hæc officia perducatur, in suorum Praeceptorum primo iubet Ecclesia, ut imperatos dies festos sanctificemus. Vi Legis naturalis, & Decalogi tenemur exteriorum cultum Deo exhibere, & cuiusque hebdomada diem in Dei servitio impendendum sanctificare; Ecclesia, ut obligatiōnem hanc subeamus, nobis præcipit secundo loco, ut Missam diebus Dominicis, ac Ffestis audiamus; quia Sacramentum Religionis actio est omnium gravissima. Debemus aliquando ad communionem accedere, & mortalia peccata confiteri, si volumus cum Deo in gratiam redire; Ecclesia tertio loco tempus determinat, quo nos oportet his duobus officiis fungi, in suorum Praeceptorum tertio, & quartu[m]o, ut nobis injungens semel saltē in anno confessionem, & in Paschate communionem. Denique tenemur reprimere, castigare corpus nostrum exemplo Divi Pauli, illud in servitutem redigere, jejunare; in hunc finem jejunia, & abstinentiam Ecclesia præcipit; nempe Quatuor Temporum, Vigiliarum, & totius Quadragesimæ jejunium nobis imponit in suo Praecepto quinto, in sexto autem præcipit, ut feria sexta, & Sabbatho a carnibus abstineamus.

Vere itaque dici potest Ecclesia Praecepta nihil aliud esse, quam Divinorum Praeceptorum determinationes, & media, que ut ea implamus, Ecclesia nobis præscribit. Casus sequens ad dierum Dominicorum, & Festorum sanctificationem solummodo spectat.

C A S U S II.

Obligatio Ecclesie Praecepta servandi.

1 Ecclesia Praecepta obligant sub mortali peccati pena, quippe que aliqui Divino Praecepto conjuncta sunt.
2 Qui in eum contemptus violat, mortaliter peccat.
3 Transforis, Pistoris, aliisque artifices possunt in quibusdam casibus diebus festis, & Dominicis laborare.
4 Episcopi possunt, ac debent dierum festorum numerum immiscentur.
5 Possunt illi populo permittere, ut aliquibus festis, que recentur, post missam operari.
6 Reponit ad Dv. Augustini testimonia, in quibus hic Pater a diei Dominici Sanctissimi præceptum figurativum esse, & Christianos non obligare.

Q U A R E S I T U M.

Queritur, quomodo se gerere debet Episcopum non debet, quod interdicta Sacramenti Penitentiae administratio, qui eam ita animo imberunt, ut se dicat omnino non posse sibi contrarium perfruere? Ratio dubitandi est, quia ejusmodi homines ultra fatuus eos absolvendos non esse, qui in voluntate perficiunt. Ecclesiastica Praecepta violanti, quamvis ea ipso iudicio, sub gravi non obligent; quod sane videatur contradicitione involvere, & repugnare communis Doctorum sententia, statuentium peccata venialis, si stricte loqui velimus, necessariam Confessionis materiali non esse.

II. An facta hypothesi hanc doctrinam perniciosa effe, estne iis interdicta Sacramenti Penitentiae administratio, qui eam ita animo imberunt, ut se dicat omnino non posse sibi contrarium perfruere?

I. An haec doctrina, scilicet Ecclesie Praecepta sub gravi non obligare, tolerari possit, ac vero aliqua cenura, & qualiter notanda sit?

II. Facta hypothesi hanc doctrinam perniciosa effe, estne iis interdicta Sacramenti Penitentiae administratio, qui eam ita animo imberunt, ut se dicat omnino non posse sibi contrarium perfruere?

III. An haec doctrina, scilicet Ecclesie Praecepta sub gravi non obligare, tolerari possit, ac vero aliqua cenura, & qualiter notanda sit?

IV. An ad pleraque Fidelium prævaricationes quoad hujus præcepti observantiam, possit Episcopus in legibus Ecclesiasticis facile dispensare, permittens exempli causa Tonforis

fores abadere, barbam tondere, capillos recidere diebus Dominicis; & festis, aliquippe operibus non necessariis vacare; videtur enim id ei licere, cum etiam possit Festerum numerum augere, atque innominare; veram juxta communem doctrinam inferior in Superioris lege dispensare non potest, & quod inde consequitur, Episcopus in universalis Ecclesie Legibus dispensandi facultate non pollet.

IV. Facta hypothetis quoad Chirurgos, & Tonfors han- ei potestatem congruere: sive ene congruit, ut cum aliis Artificialibus, puta Molitoribus, Pistoribus dispense? Con- gue quoad Mercatores, qui in suis Officinis non minus, quam Chirurgi laborant, ea de causa, quod eorum negotio- opus habet Populus, qui commode nequit ad eos se con- fere ferialebus diebus, quibus sustentanda vita grata non possunt, quia opereruntur.

V. Nonne Ecclesia menti conformius esset, quam maxime fieri potest, Festa decerpit, ut sanctius, que supererent, Po- plus custodire?

VI. In Festis, quorum celebrationem Episcopus proponet, nonne potest fatis habere, si audiende Milti obligatio- nes Populo imponeret, permittens eum, quod temporis fu- perest, operari, prout in S. Rocchi die festo, & aliquot alii fieri conseruit?

Quia porro qui afferunt Ecclesia Precepta sub gravi non obligare, expereci, doctique sunt, hoc loco afferunt in medium eorum momenta, ut Dominis Doctoribus placet re- pondere, & Conciliorum, Sanctorumque Patrum testimonia, que sunt opponenda, proponere, cum Causularum ratio- nes, & autoritatem non ita tanti ponderis esse crediderint, ut manus darent. Fatent enim Schola Doctores, & Causu- stas contra sentire.

Eorum pociissimum fundatum libertas est, quam Jesus Christus suo sanguine Christidelibus acquisivit, eos eximens ab omnibus Legalibus eremontiis, & ab omnibus extensis artibus; iisque tantum praescibens adorandum Deum in spi- ritu, & veritate cultu mere spirituali. Eiusmodi, inquieti illi, Ecclesia sancta sunt; cumque ipsa filii suis ad ipsorum bonum aliquod praecceptum imponit, ut suam disciplinam in ordinem redigat, semper fundatum loco ponit hanc liberta- tem, quam spectat tamquam pretium sanguinis Sponsi sui, tamquam eius amoris lucrum, & tamquam characterem, quo a Synagoa cum laude distinguitur.

Ajunt secundo loco, obligationem sub lethali peccati pos- na infirmis, & carnalibus pondus fore; sine formidine, & cum amore bonos obsequi; & si nequam homines ob id unum parerent, quod repudaret, se, si fecerint fecerint, graviter peccatores, eorum obedienciam supersticiam, & Iudaicam fore, quia crederent hos actus ad novam Legis cul- tum pertinere; quod adeo perniciose est, ut docente Di- vo Paulo Jesus Christus nil profitet, qui hac mente Legis ceremonias obseruantur.

Ajunt III. Ecclesiam benignorem matrem esse, quam ut fuis filios sub eterno damnationis poena ad ea obliget, que fia fuit natura sunt indifferentia, tempore quamq[ue] infide- les ministros a Deo habitos esse Sacerdotes, & Pastores, qui legi quicquam addunt, humanae traditiones Populos docent, sacra Scriptura id rotundis verbis vietante: Non ad- das ad verbum Domini, neque minus ex eo. In vanum colun- me, docentes doctinas hominum.

Quarto loco, Festerum ratione, contendunt Ecclesie prae- sum per ostio, & amplius fœcula emi suffit, ut ne diebus ab operibus serviliis abstineretur, & Apolito Paulum diem a die distinguere, dies observare, &c. omnino nolle. Allegant aliquot testimonia Patrum, & imprimit D. Augustini cui quidem plurimum deferunt. Citant inter alia Epifolam 11. cap. 12. Libram 2. de Genesi ad litteram cap. 18. Speculum ex Libro Exodi in Præfatione, de utilitate credendi cap. 20. contra Adimant. cap. 16. contra Faustum lib. 19. contra duas Epistolas Pelagianorum l. 5. cap. 4. de deoem chordis cap. 3. tract. 3. in Joannem.

Ajunt V. eum, qui putat diebus festi laborando graviter delinquit, diem a die superfluo distingue.

Satis ad bac omnia argumenta responsum videtur; sed cum responso hoc genus hominum non convicerit, rogantur Sor- bona Domini, ut ad has objections accurate respondant.

R E S P O N S I O .

Doctores Theologi subscripti ad difficultates propositas ref- pondentes existimant:

Quod primam, doctrinam hanc (Ecclesia Precepta non obli- gans sub mortali peccati pena) tolerari non posse, ac dignam esse, cui censura nota inauratur in sensu Lutheri, qui Leges condendi, & Fidelium conscientiam ligandi facultatem omniem Ecclesie admitt. At si ea accipiatur in sensu Gerfonis, potest tolerari, dummodo cum præcione explicetur, neque falsa confectione inde eruantur; vide ejus Librum de vita spirituali l. 4. vide etiam Almainum in Libro de peregrina Ecclesiastica. Potest ea quoque sustineri in plurimum Theologorum sententia, contendentium Ecclesia Precepta tum folum

sub mortalibus culpa pena obligare, cum contemptus inob- dientia conjunctus existat. Eademque est vero confusa in eorum sensu, qui dicunt omnia Ecclesia Precepta sub peccati mortalibus pena non obligare.

Quoad secundam, facta hypothetis, existare, qui adeo sibi perlaferint doctrinam hanc in sensu Lutheri, ut sibi, quod aijunt, contrarium perlaferre omnino non possint; in ha- ci specie primo necesse fore eos juridice hujus erroris convinci, cum vero juridice declarati fuerint attenti & convi- tri, opus fore Sacramentum Penitentiae administrationem iis intercedi; quia post hi ipsi fatent eos minima absolvendos esse, qui Ecclesiastica Precepta violandi voluntatem retinent, est, cur credantur non aliud sentire, quam quod Gerfon, qui ita pronuntiatus, nulla transgressio legis naturalis est huma- ne, ut naturalis est & humana, est de falso peccatum mortale, & missio horum Canonistarum, transverso jejuniorum Ecclesiasticorum, & generaliter omnium statutorum, & Regulorum, & Canonum, numquam est mortale peccatum, nisi per quanto divisa legi præcipue diffinitur inventur; & ita quantum lex ali- quia haber admissum de lege divina præceptiva, tantumdem & non amplius ejus transgressio mortaliter vitiosa; & si ali- qua lex humana canonica vel civilis non possit conciliari ex lege divina, nisi consumendo præceptum, vel consequtiorum legi divinae imperiamentem, consequenter imperiensi est, ut trans- gressio illius legis sit mortalit, an non mortalit. Quibus tam- men addit: occurrere dubio probabili de aliqua legi, utrum divisa sit, an divina connexa seu proxima, iustus est legem illam pro divina scilicet, quam humanan negligere. Tene cor- sum, consiluit Augustinus, & dimicte incertum. Est tunc regula Magistralis, quod expones se discrimini peccati mortalis pe- ccator moraliter. Idem Gerfon ex his principiis ita concludit:

ex hoc quod aliquis peccavit mortaliter transgrediendo constitutus aliquas humanae traditionis, non sufficiente conciliari, quod illi constitutio obligat ad mortale delictum, propterea quod ex misera colligatione & mixtione, quam ad leges divi- nas habent, restarunt crimen faciens res aeterna damnacionis ipsorum consenserunt. Potest etiam ponit tamquam certum his ho- minibus perfusum esse, Ecclesia Precepta ita in contemptus cali sub gravi obligare, atque id in causa est, cur eadem violandi voluntatem retinentibus abolitionem denegent. Af- ferri ad extremum potest nos ipsos credere, jure dici posse in facti specie, de qua agitur, nullum occurtere grave pec- catum quicquid Tonfors, aliosque, quos necesse est ad vita fultentem iis ipsi diebus laborare. Ad Tonfors lance quod attinet, cum fero soleant, qui eorum opera indigent, diebus Dominicis & Festis le ad ipsos conferre, in comperto est, eos, qui illi diebus suas officinas clauderent, quamprimum ad mendicantes redactos iri.

Sane si Episcopus nixus Magistratus auctoritate mandaret universis & singulis huic arti deitatis, ne diebus festis ope- rarentur, & mandatum hoc fideliter custodiatur, ejus vi- latores omni profus excusatione carerent. Verum ha- schule nondum instituta & cultib[us], nempe privatus tenetur ei subdere cum adeo gravi incommodo, ut inde tum ipse tunc eis familia periret. Quia in re animadversione di- gnum est cum Divus Thoma non omnem laborem ad vitam tantum absolute necessaria condidit esse opus pure ser- vile 2. 2. quart. 122. art. 4. Opera corporalia ad spiritualem Dei cultum, in tantum servititia dicitur, in quantum proprie- pertinere ad servititiam; in quantum vero hanc communem servititia & liberis non dicuntur; quilibet autem tam servus, quam liber tenet in necessariis prvidere non tantum sibi, sed etiam proximo, præcepte quidem in iis, quae ad salutem corporis pertinet.

Quod questionem tertiam, Episcopum debere facile dis- pensare in Ecclesia Legibus, cum ad ea causa legitima, mul- torum autem prævaricationem causam legitimam non esse; at quod Tonfors, legitimam causam suppettere cum iis dis- persandi, qui ad Ecclesie parentem animo comparati non haberent, unde subfuerint, nisi diebus festis operarentur, quia aliis ejusdem artis hominibus operantibus, non ipsis diebus ceteris plus laboris est. Qued si Magistratus de Ec- chesiastica constitutionis executione follicitus impedit, ne quis ex hoc hominum genere diebus Dominicis & festis ope- raretur; tunc in ultimorum prævaricatio dispensationis legitima causa non est. Eadem est aliorum ratio, que in Expositio- ne his verbis significata sunt. & alia non necessaria.

Quod quartan, de Molitoribus idem sentiendum, comi- li non sati aquæ & venti aliis hebdomada diebus habent, aut si laborarent, non possent tritie ad eos allati farinam opportune conciare; in his enim duobus casibus eorum opera necessaria est, & proinde exenfabilis & licita. Idem ita tuendum dei Pistoribus; etenim illi tum quia res publica pane habent, tum quia ipsorum maxime interest ad se ac- dentibus obsequi, laborare permittuntur. Hac regula exten- ditur ad Lanios, Cappones, aliquique id genus homines. Ad Mercatores quod attinet, si adfieri melius, opus est indulgentia; at nulla fore necessitas adest.

Quod questionem quintam, Ecclesia menti conformius ef- fe, quantum fieri potest, immixti Festerum numerum, ut

Fide-

Fideles, qua supersunt, Festa sanctius colant. Ejus rei ratio occurrit in opusculo episcopico post Lazarum, conc. sub Innocente III. apud Crabbum; apud Nicolaum de Clemangis opusculo de novis celebrationibus non instaurandis: apud Gerfonem Concione, quam habuit in Concilio Rhemensi ann. 1408. in statu Synodalibus Joann. Ep. Mel. ann. 1423. in Synodo Senonensi 1524. in Sacra- tur. 1549. in Statu Valentin. 1558. Cœc. Camerac. 1563. Stat. Audomar. 1583. Aurel. 1587. in Clemente VIII. apud Can- dinalem d'Offas, Epistola dura 18. Januar. 1599. ac denique in Bulla Urbani VIII. 1642. qui incipit Universa. Hoc principi- nus Antiphodorense Episcopus plura Festa a suis Antecep- toribus instituta abrogavit; eademque de causa Clemens VIII. plura a Gallicanus Episcopo abolenda confitit, retentis Festis Domini nostri, S. Virginis, Apolophilus, præcipuumque Sanctorum; licetque juxta hunc Pontificem in Gallia Episcopatus abrogari Festa Octave S. Sacramenti, Inventionis & Exaltationis S. Crucis, S. Marci, S. Lucis, S. Barnabæ, S. Nicolai, SS. Innocentii, S. Ludovici, S. Annae, S. Magdale- ne, S. Catharinae, S. Genesie, atque alias complura.

Ex hoc capite nostris Praefules abrogaverunt aliquot Festas contentas. Pronunciandam de consuet. dif. 3. ut consuetus de Ferias, Rogationes, hebdomadam Sanctam, qua omni universa feria erat, quatuor postremos dies Paschalis hebdomadæ, Feriam tertiam Pentecostes, Conceptionem Virginis, dies S. Michaelis, S. Barnabæ, S. Thomæ, S. Matthæi, S. Jacobi Majoris, S. Martini, S. Sylvesteri.

Quod questionem sextam, in Festerum aliquibus, que servi- vari utile esse credetur Episcopis, posse ipsum Populus per- mittere, ut, auditam tamen Missam, quod reliquum esset diei, laborarent. Id moris obicitur in Rhenensis Diocesis in Festis Innocentium, Magdalene, S. Michaelis, & S. Matthæi, ut constat ex Rituali ann. 1585. Usque post Missionem obtinet etiam in Diocesi Catalaunensi; qui quidem unus est ex articulis, quos memorat Cardinalis d'Offa epistola jam appellata.

Quod spectat ad fundamentum quo ii, quibusdam res est, opinione sua fulcire dicuntur, animadvertissementum est. Christianum quidem nobis Sanguine suo libertatem comparabile, cum nobis ab omnibus legalibus ceremoniis liberavit, & Christiani hominis cultum interior & spiritualiter esse oportere; at id non obesse, quomodo etiam exterior & corporalis esse effe- beat; ex quo fit, ut sacrificium, Sacramenta, Officium di- vimum, & plures alias exteriores præces habeamus. Libertas hac in eo sita est, ne omnino, quod Christus præcepit, fer- veat in spiritu timoris & servitutis, sed in spiritu charita- tis, que a libertate fœungi nequit iuxta hoc Oraculum: Ut Spiritus Domini, in libertas.

Christiani porro nequam debent ut boni Ecclesie parere ex motivo charitatis, ne servili timore contenti esse; si fecerint faxit, & eorum obedienciam infaustam comparabile, cum nobis ab omnibus legalibus ceremoniis liberavit, & Christiani hominis cultum interior & spiritualiter esse oportere; at id non obesse, quoniam etiam exterior & corporalis esse effe- beat; ex quo fit, ut sacrificium, Sacramenta, Officium di- vimum, & plures alias exteriores præces habeamus. Libertas hac in eo sita est, ne omnino, quod Christus præcepit, fer- veat in spiritu timoris & servitutis, sed in spiritu charita- tis, que a libertate fœungi nequit iuxta hoc Oraculum: Ut Spiritus Domini, in libertas.

Opponitur etiam Divus Augustinus, qui cap. 16. contra Adamatum occursens objectionem, quam hic Manichæus ei proponet ex eodem Apolito tellimento, quod corrumpebat posse populi fidem minorum in Christo, propera dies aliqui constituti sunt, ut in unum omnes veniantur: nos quo cele- brior sit dies, in quo convenimus, sed quo quacunque die con- venienter sit, ex conspectu muri major fœgia oritur. Alterius responso, eademque subtiliter episodio est: Qui vero apostolus . . . questioni acutus responderet conatur, illud affir- mat, omnes dies equalis esse: nec per parvissim tantum Cor- dium crucis, & die dominica regnare, sed semper Resurre- ctionis esse diem, & semper (Christianum) eam vesti . . . Domina. Jejanus autem & congregations inter dies a viri prædicens confitentes properant, qui magis facula vacant, quam Deus; ne possum, in modo nostro in Ecclesia vita sua tempore congregari, & ante humanos actus Deo orationum suarum offere Sacrificium. Quatuor si quisque, qui saltem huius pa- ce, qui statua sunt, grandi tempore, vel fœgiundi semper exercitat, per oreare Sacrificium. Quatuor si quisque, qui statua sunt, qui tempore exercitat, & ante humanos actus Deo orationum suarum offere Sacrificium. Quatuor si quisque, qui statua sunt, qui tempore exercitat, & ante humanos actus Deo orationum suarum offere Sacrificium. Quatuor si quisque, qui statua sunt, qui tempore exercitat, & ante humanos actus Deo orationum suarum offere Sacrificium. Et infra: Sabbathi quietem non obseruantur in tempore, sed signum temporis intelligimus & ad aeternam quietem, que illa signum significatur, animis mentis intendimus.

Ad id vero, quod in expositione animadvertissementum, personas, de quibus est querela, in medium afferre aliquot Patrum loca, & ipsorum quidem iudicio, potissimum Augustini; respondeat nullum Sancti Augustini textum existere, quo alteratur licet Dominicus. Fœgiisque diebus vacare servili & manualibus operibus; sed quicquid apud Augusti- num occurrit, ad tria redigi.

Primum est, in dubio sermonibus, qui dubii sunt, nec eius esse creduntur; ita vero ibidem legitur; unus est 215. de tempore: Omni die Dominico ad Ecclesiam convenit; Si enim infelix Judæi tanta devotione celebrant Sabbathum, ut in eo nulla opera exercantur, quanto magis Christiani in die Dominico fœlia vacant, & pro anima salute debent ad Ecclesiam con- venire. Horum Sermon. alter est 251. de tempore: Ideo a Sabbathi constitutum est Christianus, & mandatum, ut in solemnis Sanctorum & maximis in Dominico diebus orum habeant, & ab omni negotio vacarent, ut paratiores & propriares essent ad dominum edicem, cum non haberent, quod eis inde re- tardaret, incommodum. Et infra: Dies Dominicus appellatur, ut in eo ab omnibus operibus, vel mundi illecebris, soñinent, rident, tantum divinitus cultibus servitamus. Et rugitus: Vidamus, ne

coiam

orium nostrum venum si sed a vespere die sabbati usque ad vesperam diei Dominici sequestrari a rurali opere & ab omni negotio, sed divino cultui vacamus.

Alterum, quod occurrit in Sancto Augustino, est, in Libris, qui dubio procul genuini sunt, tradi diem Dominicum Deo sacramum esse ob Jesu Christi Resurrectionem, atque ea de causa festum esse. Et ejus Epistolam 119, cap. 19. Dies tamen Dominicus non Iudeis sed Christianis Resurrexisse Domini nominis est, & ex illo habet capitulum eiusdem sciam. Sermone 15. de verbis Apolloli ait: Resurrexisse Iesu Christi confiravat nobis Dominicum diem. Quod vocamus Dominicus, iste videtur ad Dominum pertinere, quia eo die Dominus resurrexit. Et cap. 16. Libri contra Adamanum: Nam nos quoque & Dominicus dies & Pascha solemniter celebramus, & quatinus alias Christianas diem festivas. Quia in re duo licet animadvertere; primum est, a Divo Augustino diei Dominicij originem ad Iudicium Sabbathum non referri, neque ipsum dicere ab operibus servilibus & manualibus eo die vacandum esse, propterea quia Iudei die Sabbathi ab ille abstineantur; neque item laborandum Dominicum diebus esse, ut otio, quod die Sabbathi Iudei servient, nos opponamus. Alterum est, diem Dominicum a viis diem festum, diem solemnem, diem peculiarum titulo Domino conferendum, quia Domini Nostri Resurrexisse ei ortum dedit; ex quo necessaria confessione concilatur, ea die non servilbus & prolatis negotiis, sed solum divino cultui vacare licere. Quemadmodum enim vas sacram ad prolatis usus transferri non potest, ita nequit in profanis rebus impendi dies solemnis & festus, divino cultui peculariter conferatus.

Supenum Divus Augustinus ad litteram explicat tertium Decalogi preceptum de Sabbatho, quin illud unquam ad diem Dominicum referat. Neque enim dubitat pronunciare, preceptum hoc ad nos non spectare nisi tamquam preceptum figuratum, & quietem, quia in eo imponitur, contineat quoad Christianos solam a peccato celiacionem, que ipsi affect Spiritalem quietem, que in Deo reperitur, & cuius Iudeorum quies tantummodo figura erat. Quamobrem in Epist. 119, cap. 12. hec habet: Inter nostra illa decem precepta solum ibi quod Sabbathi possum est, figurae observandae precipit. Quam figura nos intelligendam non erit, quam Deus requiri a Christianis, quibus ea tantum opera servilia sunt, per se peccati servos constitutis, & a quibus abstinent debent non solo die Sabbathi, sed omnibus viis sit tempore, cum ipsiis numquam licet peccato sedere, quod eos omnes captivos efficit, qui illud perseruant; sed ea ipsa testimonia non destruant textus ipsius S. Augustini, dicentes expressis verbis, diem Dominicum ob Domini Nostri Resurrectionem institutum & consecratum est, & Christianis teneri ejus solemnitatem servare, & alios dies festos celebrare, quos Ecclesia statuit, honorandi gratiam Domini Nostri Mysteria. Ideam sanctus Pater de Paulinis, Resurrectione, & Pentecotis diebus festis verba faciens docet, merito credi Apostolos eorum primos institutores fuisse, quia eorum instituto aliunde non constat, & semper in Ecclesia fertur sunt. Illud etiam ex iussu principis unum est, non posse nisi temere in dubium revocari, aut rejici confundendum, que in Ecclesia semper & universum obtinuit. Quod si huic laudationis addantur Canones Confessorum, quae iam laudavimus, & que iam inde a primis temporibus diei Dominicorum, & aliquot aliorum festorum celebrationem ita praecepserunt, ut communione privarent eos, qui abfite legitima causa per tres dies Dominicorum Congregationibus, ut diebus in Ecclesia fieri solitis non interfuerint, facile concludi licet; sententiam ajetum Ecclesiae sub peccati mortali pena nihil precipere, generum falsam esse, atque oportere, ut Episcopus revocet eorum facultates, qui ab ea recedere nolunt, ut doctrinam vulgo in Ecclesia receptam amplectantur.

Decimum in Sorbona die . . . Septembre ann. 1669.

Aug. de Lamer.

G. Fromageau.

Vide Dictionarium D. PONTAS.

193

C A S U S.

- 1 In bello justo Pirata, qui Principis Mandato studens, possunt mari in Hostes excurrere, etiamque spoliis posse.
- 2 Quod in bello justo captum est, non est ipsum per se charitabile, nec in rerum capazum numero ponendum est id, quod in capo, qui piraticam faciunt.

Q U E S I T U M.

Belli tempore Mandata Rex sancit, quorum vi nonnulli, instructa Navi, vela dant, & in Regni Hostes excurrunt; si quam Navim ceperint, & in portum trahent, prædam dividunt, & lucrantur multo plus, quam Navim ad curam intrinsecus expenditurent.

Quæritur, an ejusmodi lucrum legitimum sit; lis functionis Regis auctoritas praefit, & publico bono fruندere, verum nihilne in negotio odiosum est, & charitati contrarium? Ac nonne dici posset id non parum ad artem accedere, quam fures exercent, ac proinde legitimam hanc acquirendi rationem non esse?

R E S P O N S I O.

Consilium Conscientia subfusipum conset: in Justo bello Pirata, qui amittit Princeps Regni Hostes mari infestant, posse in eosdem irruere, & spoliis inde perceptis frui. Mos hic nititur jure gentium, eoque Principes uti solent,

ut Hostes suos, a quibus aut non mediocri damno, aut gravi injurya affecti fuerunt, ad reparationem adigant. Itaque Hostium ditonem, & privatos, qui eam compoununt, ejusque membra sunt, impeti finunt; tum vero sicut eorum perfonis, ac bonis potiri, liquident capi possint. Eo nimis bellum spectat, ut pax servetur, ac firma redatur, utique justitia, & equalitas, quæ inter homines existente debet, restituatur; eoque ipsi sunt denduci vi, si reatione non dant.

Quærombre in bello justo Hostibus, cum capi possint, libertas adimittit, atque adeo potiore jure propriis bonis spoliari possint, ut exsurgentur, & imminentium malorum metu eo demum adigantur, ut læso Principi debitam satisfactionem exhibent. Hoc sane principi nititur illud Juris: (a) si quid est in bello captum, est in preda, & non post Domino reddi. Adhærent sententias hinc omnes ferre Theologici, quæ de re consuli possunt Sylvius, Duval, Bassus, Diana, alijque apud ipsos, afferentes in bello justo licere in hostes excurrere.

Id igitur fit consequens, id quod belli justi tempore captum est, suæ naturæ charitati non repugnare, nisi forte ob aliquas circumstantias præda illicita ac mala officiatur; nec publicorum Hostium spolia ab his captis, qui, Principe facultatem concedente, piraticam faciunt, tanquam furta spectata esse, & quod inde consequitur, legitime refineri posse.

Decimum in Sorbona hac die 2. Februarii
ann. 1705.

G. Fromageau.

PRÆMONSTRATENS.

PRÆMONSTRATENS sunt Religiosi Canonici Regulares, ita dicti ab Abbatia, quæ eorum Ordinis Caput est, sita in Picardia, & Ecclesiæ administrante Calisto II. & Ludovico Craflo regnante a sancto Norberto, Magdeburgensi deinde Episcopo ann. 1119. instituta. Bartholomaeus Episcopus Laudunensis huic sancto Viro auctor fuerat, ut sancti Martini Abbatiam sua in Urbe administrans suscepit; sed cum Canonicos ad reformationem amplectandam ægre adduci posse animadverteret, recessit, PRÆMONSTRATENSQUE acceptavit, ubi discipulos collegit numero tredecim, qui die ipso Natalis Dominicani ann. 1122. professionem ediderunt.

Bonis hisce Religiosis initio quidem non nisi ex sectione lignorum Sylva de Couci omnis redditus existebat; eorum unus quotidie Laudunum mane petebat, ligna pridie facta venditurus, perceptaque pecunia panem emebat; sed brevi tempore spatio evaserunt opulentissimi, annoque ab Ordinis fundatione non amplius trigésimo extitit generalis Capitulum ex Gallia ac Germania Monasteriorum Abbatis prope centum; atque in Germania potissimum PRÆMONSTRATENSibus ingens opum vis accessit. Brandenburgensis, Havelbergensis, & Ratzburgensis Episcopi ex hijs Ordinis Religiosi esse debent, & ab earundem Cathedrallum Canonici eligebantur, qui & ipsi eundem Ordinem profitebantur, nec ab iis tamen pendebant, sed a sancta Maria Magdeburgensis Präposito, qui in ejusmodi Canonicos, & Abbatias tredecim omnimoda spirituali jurisdictione pollebat, nec omnino Generalis PRÆMONSTRATENS Abbas jurisdictioni subdebat. Certum quoque fit hijs Ordinis Abbatias ad sexagesimum quintum usque numerum excrevisse per Irlandam, in qua nunc temporis ne una quidem exsistit; atque ubique gentium ejusmodi Monasteria tot extiterunt, ut Abbatia mille, tercentaque Präposituræ, sine Prioribus, in triginta quinque Cyrcarias seu Provincias divisa numerarentur.

Cum porro puella, ac vidua longe plurimæ sancti Norberti regulam, ipso duce ac magistro, amplecti vellet, eas ille perinde ac viros exceptit, & antequam & vita migraret, ultra Religiosorum decem millia in suum Ordinem cooptavit, quas inter e primario gradu non desire. Dum sanctus Fundator in vivis esset, utriusque sexus perfonis, non nisi claustralii pariete sejunctis Monasteria communia fuerunt; sed Fortunatus Hugo Fossezius ejus successor in Capitulo ann. 1137. habitu statendum curavit, ut Moniales in alia domicilia transerrentur, ibique Monasteriorum virorum, & quibus egræs sufficerent, impensis alecentur. In Gallia quidem his temporibus non amplius existunt, cum Abbates, ut earum redditibus potirentur, Novitias recipere detrectaverint; at in Germania viginti hijs Ordinis Conventus plures, & non nullorum ejusmodi Monasteriorum Abbatis Principia supremas sunt, nec desunt in Hispaniis, quæ quidem hijs Cyrcaria Vicario generali subduntur.

Carnis abstinentia, omninoque omnis sancti Benedicti Regula ad annum usque 1245. sancte Religiosæ que servata est: tum vero copit servor pristinus defervescere, annoque 1288. Nicolaus IV. Religiosæ iritentibus carnis usum concessit; sed gratiam hanc & sedentarii fibi arrogarunt, eademque re ipsa usi sunt, ut proinde Pius II. ann. 1460. opus esse crediderit, ut in abstinentia cum Ordine dispensaret, aditum aliquibus clausulis, quæ in communis Observantia Familia etiamtum vigent. Paulo ante, scilicet ann. 1438. Abbatis ad generale Capitulum profecturis mandaverat Eugenius IV. ut strenue ad Ordinis universi reformationem incuberent; verum seu quod ejusmodi Decretum executi non essent, seu aliqua alia de causa Hispanica Cyrcaria prorsus a regulari disciplina deflexit, & anno tantum 1573. tanto malo remedium asserti coepit est. Cyrcaria hac in prefentia peculialem Congregationem constituit; Abbates, qui antea perpetui erant, ibi triennales sunt, nec possunt in iisdem Monasteriis continuari; & Vicarius Genera-

(a) Digest. Tit. 15. de captivis Sylvius 2. 2. quæst. 40. artic. 1. Duval de casit. quæst. 16. art. 5. Bassus v. Bellum, Diana 6. part. tractat. 5. de bello.